

Innst. 270 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 14 (2009–2010)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2009

Til Stortinget

1. Sammendrag

Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for valgperioden 2005–2009 besto av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Per-Kristian Foss (H), leder	Jorodd Asphjell (A)
Vidar Bjørnstad (A), nestleder	Lise Christoffersen (A)
Gunn Karin Gjøl (A)	Karin S. Woldseth (FrP)
Øyvind Vaksdal (FrP)	Åse Gunhild Woie Duesund (KrF)
Bjørn Jacobsen (SV)	Eli Sollied Øveraas (Sp). Fra oktober 2007 Trond Lode (Sp)

Komitevervene er fordelt som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlem</i>	<i>Varamedlem</i>
Den faste komité	Per-Kristian Foss	Vidar Bjørnstad
Komiteen for politiske saker	Per-Kristian Foss	Vidar Bjørnstad
Komiteen for økonomiske saker og utvikling	Vidar Bjørnstad	Bjørn Jacobsen
Komiteen for sosial-, helse- og familiespørsmål	Jorodd Asphjell	Karin S. Woldseth
Komiteen for overvåking av medlemskapsforpliktelsene	Lise Christoffersen, Karin S. Woldseth	
Komiteen for kultur, vitenskap og utdanning	Åse Gunhild Woie Duesund	Lise Christoffersen
Komiteen for flyktninge- og befolkningsspørsmål	Gunn Karin Gjøl	Øyvind Vaksdal
Komiteen for miljø- og landbruksspørsmål	Bjørn Jacobsen	Trond Lode
Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter	Øyvind Vaksdal	Gunn Karin Gjøl
Komiteen for likestillingsspørsmål	Karin S. Woldseth	Åse Gunhild Woie Duesund
Komiteen for reglements- og immunitetsspørsmål	Trond Lode	

Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Karin S. Woldseth (FrP), leder	Anette Trettebergstuen (A)
Lise Christoffersen (A), nestleder	Tor Bremer (A)
Håkon Haugli (A)	Øyvind Vaksdal (FrP)
Sylvi Graham (H)	Ingjerd Schou (H)
Karin Andersen (SV)	Geir Pollestad (Sp)

Komitévervene er fordelt som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlem</i>	<i>Varamedlem</i>
Den faste komité	Karin S. Woldseth	Lise Christoffersen
Komiteen for politiske saker	Karin S. Woldseth	Lise Christoffersen
Komiteen for økonomiske saker og utvikling	Ingjerd Schou	Geir Pollestad
Komiteen for sosial-, helse- og familiespørsmål	Karin Andersen	Ingjerd Schou
Komiteen for overvåking av medlemskapsforpliktelsene	Lise Christoffersen, Karin S. Woldseth	
Komiteen for kultur, vitenskap og utdanning	Sylvi Graham	Tor Bremer
Komiteen for flyktninge- og befolkningspørsmål	Anette Trettebergstuen	Øyvind Vaksdal
Komiteen for miljø- og landbruksspørsmål	Tor Bremer	Karin Andersen
Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter	Øyvind Vaksdal	Håkon Haugli
Komiteen for likestillingsspørsmål	Håkon Haugli	Anette Trettebergstuen

1.1 Generelt

Europarådet ble opprettet i 1949. Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE) har i dag 47 medlemsland. Europarådet har til hovedformål å arbeide for styrking av menneskerettighetene, demokrati og rettsstaten i medlemslandene. Organisasjonen spiller også en viktig rolle i forbindelse med valgobservasjoner og i overvåkingen av medlemskapsforpliktelsene til de nye medlemslandene. Organisasjonens hovedsete og faste sekretariat ligger i Strasbourg.

PACE består av representanter for medlemslandenes nasjonalforsamlinger, totalt 318 medlemmer (og 318 varamedlemmer). PACE består av hovedforsamlingen og i tillegg er det etablert ti faste komiteer: for politiske saker, for økonomiske saker og utvikling, for juridiske saker og menneskerettigheter, for sosial-, helse og familiespørsmål, for flyktninge- og befolkningspørsmål, for kultur, vitenskap og utdanning, for miljø- og landbruksspørsmål, for likestillingsspørsmål, for reglements- og immunitetsspørsmål og for overvåking av medlemslands forpliktelser. Det er også etablert en rekke underkomiteer. Lluís Maria de Puig fra Spania var Forsamlingens president også i 2009 (valgt i 2008 for en toårsperiode). Selv om Forsamlingen kun har rådgivende funksjoner, spiller den i praksis en betydelig rolle i Europarådet. Den vedtar resolusjoner og anbefalinger til medlemslandenes parlamenter og regjeringer

på en rekke områder og overvåker de nye medlemslandenes overholdelse av sine medlemskapsforpliktelser. Det avholdes fire årlige hovedsesjoner i Strasbourg, vanligvis siste arbeidsuke i januar, april, juni og september. I tillegg holder de faste komiteene en rekke møter i løpet av året.

1.2 Hovedspørsmål

Forholdet mellom Russland og Georgia preget Forsamlingens arbeid også i 2009. Under høstsesjonen ble det avholdt debatt om situasjonen ett år etter konflikten mellom de to land. Sentrale temaer var tilgang for EU (EU monitors) til Sør-Ossetia og Abkhazia, fjerning av hindringer for humanitær assistanse til de to regionene, sikre bevegelsesfrihet for georgiske sivile, behovet for at Den internasjonale straffedomstol etterforsker mulige krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten på begge sider samt manglende russisk vilje til å oppfylle de krav som er stilt til landet i tidligere resolusjoner. Det ble også fremmet et eget forslag om å revurdere de russiske PACE-medlemmenes fullmakter. Dette forslaget fikk ikke medhold. Forsamlingen videreførte diskusjonen om reform av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen og ikrafttredelse av protokoll 14. Protokoll 14 kan ikke tre i kraft før Russland har ratifisert protokollen. Forsamlingen diskuterte derfor en mulig interrimløsning som vil bidra til en effekti-

visering av saksbehandlingen i domstolen, uten behovet for ratifikasjon fra alle medlemsland.

Kjønnsbaserte brudd på menneskerettighetene ble debattert, med et særlig fokus på innvandrerkvinner sin situasjon og på problemstillinger som tvangsekteskap, bortføring til opprinnelsesland og kjønnslemlestelse. Andre sentrale temer var konsekvensene av finanskrisen, Europarådet og FN-reform, menneskerettighetsforsvarers situasjon i Europa samt straffrihet. Også utviklingen i bl.a. Serbia, Armenia, Gaza, Moldova, Nord-Kaukasus, Hviterussland og Iran ble debattert. Klima og miljøspørsmål stod sentralt på agendaen under høstsessjonen, og klimatoppmøtet som skulle finne sted i København desember 2009, preget diskusjonene.

Forsamlingen valgte under høstsessjonen Thorbjørn Jagland til ny generalsekretær i Europarådet for en femårsperiode. Valget ble utsatt under sommeressjonen pga. uenighet rundt prosessen og misnøye med Ministerkomiteens behandling av saken. Thorbjørn Jagland ble valgt med 165 mot den tidligere stats- og utenriksminister i Polen, Włodzimierz Cimoszewicz 80 stemmer. Det store flertallet og høy valgdeltakelse var en viktig bekreftelse på en bred støtte til den nye generalsekretæren i parlamentarikerforsamlingen, etter en periode med store splittelser. Valget skilte seg fra tidligere valg ved at organisasjonen har fått en generalsekretær med bakgrunn som statsminister og utenriksminister.

Europarådets menneskerettighetskommissær Thomas Hammarberg presenterte sin rapport under vårsessjonen, og kunne vise til en lang rekke besøk i Europarådets medlemsland det siste året. Hammarberg sa at til tross for Europas sterke tradisjon for beskyttelse av menneskerettighetene er dessverre diskriminering, fremmedfrykt og rasisme kjente fenomener i alle land. Funksjonshemmedes stilling, dårlig fungerende rettsvesen, innstramninger som representerer en trussel mot menneskerettighetene under henvisning til kampen mot terrorisme, var andre temaer Hammarberg belyste.

2009 viste igjen at PACE er et forum for debatt og konsensusbygging, også rundt kontroversielle temaer.

I 2009 deltok den norske delegasjonen på de fire sesjonene i Strasbourg, og delegasjonsmedlemmene deltok jevnlig på ulike komitémøter. Den norske delegasjonen tok aktiv del i en rekke debatter, blant annet om Iran, klimaendringer, konsekvensene av finanskrisen, menneskerettigheter og internt fordrevne, straffrihet, finansiering av offentlige medier, tiltak mot kjønnsbaserte menneskerettighetsbrudd,

kvinner i fengsler og valgobservasjon i Montenegro. Karin Woldseth (Fremskrittspartiet) var rapportør og fremla sin rapport om temaet: innvandrerkvinner og deres risiko for å bli utsatt for vold i nære relasjoner. Delegasjonens medlemmer deltok på valgobservasjon i Montenegro og Makedonia.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, har merket seg delegasjonens høye aktivitetsnivå i perioden. Særlig registrerer komiteen delegasjonens engasjement innenfor Europarådets hovedansvarsområder: menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten i medlemslandene.

Komiteen merker seg delegasjonens oppmerksomhet rundt konflikten mellom Russland og Georgia, en konflikt som har satt sitt preg på Europarådets arbeid i 2009.

Komiteen er tilfreds med delegasjonens engasjement mot brudd på kjønnsbaserte menneskerettigheter, med særlig fokus på innvandrerkvinner, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Komiteen merker seg også delegasjonens aktive medvirkning til at forsamlingen under høstsessjonen valgte Thorbjørn Jagland til ny generalsekretær i Europarådet.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 14 (2009–2010) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2009 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 26. mai 2010

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Ivar Kristiansen

ordfører

